

Izhaja vsaki dan:
 Tudi ob nedeljah in praznikih ob 5. uri, ob ponedeljkih ob 2. uri zjutraj.
 Posamične številke se prodajajo po 3 novč. (6 stotink) v mnogih tobakarnah v Trstu in okolici. Ljubljani, Gorici, Celju, Kranju, Mariboru, Oslavcu, Idriji, št. Petra, Sežani, Nabrežini, Novemestu itd.
 Oglase in naročbe sprejema uprava lista „Edinost“, ulica Giorgio Galatti št. 18. — Uradne ure so od 2. pop. do 7. zvečer. — Cene oglaševanja: na vrsto petič: poslanice, os arnice, javne zahvale in domači oglasi po pogodbi.
TELEFON številka 1157.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Naročnina znaša
 za vsa leta 34 K., pol leta 12 K., 3 mesece 6 K. — Naročbe brez dopisane naročnine se uprava ne ozira. Vsi dopisi naj se pošiljajo na uredništvo lista. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo in rokopiši se ne vračajo.
 Naročnino, oglaševanje in reklamacije je pošiljati na upravo lista:
UREDNIŠTVO: ul. Giorgio Galatti 18. (Narodni dom.)
 Izdajatelj in odgovorni urednik **STEFAN GODINA**. Lastnik konsorcij lista „Edinost“. — Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu, ulica Giorgio Galatti št. 18.
 Poštne-hranilnični račun št. 841.652.

Tržaške državne šole in pretenzije nemških učiteljev.

Iz tekega dopisa iz Trsta v „Laib. Schulzeitung“, ki ga je gotovo pisal eden nemških učiteljev-tužev na tukajšnjih državah šolah, a najbrže eden z dekliske šole, dosejemo, da se na tukajšnji državni dekliski ljudski šoli nastavlja še vedno večidel učiteljska iz te dežele — in ne od tam g. r. iz nemškega rajha.

Med drugim piše nemški dopisnik v nemško „Laibacher Schulzeitung“ tudi to-le: „Druga bolj hvaljevredna naloga bi bila, da bi se izračunalo, koliko nemških in koliko slovenskih učiteljev je na tem zavodu in sploh na tukajšnjih državah šolah. Vi bi stremeli na tej preveliki večini slovenskih učiteljev, posebno pa na dekliski šoli na Lipskem trgu. Če bi imeli Vi upogled v polo ljudskega štetja, bi se kmalu prepričali, kakoe nesmisel obstoji tu. Pa to me ne briga, samo to bi rad vedel, na kateri slovenski šoli so nameščeni tudi nemški učitelji, usposobljeni za slovenski jezik?“

Temu izlivu nemške duše na tržaških državnih šolah sledi tale pripomba uredništva „Laibacher Schulzeitung“:

„To so pač čudne razmere! Je-li res tam onokraj Krava sama zmešnjava?! Če bi se kje drugod nahajale take neprilichnosti, ti ljubi Bog, kako bi tu kricali, pisali, ropotali in protestovali — in glej: kmalu bi bilo konec take kricice! Ti dobri Mihele, ti laziš in ližeš in se zadovoljuješ le na tihem z mislijo, da te pripuščajo in te trpe na težavnem delu! Heala Bogu, da je naš poročevalac še poln nemškega poguma! To nas veseli. Radovedni smo na nadaljne dopise.“

To pripombo je brez dvoma napisal neki znani okrajni šolski nadzornik na Kranjskem — iz Kočevja doma, ako se ne nočimo.

So pač pguzni ti pangermeniisti — Kočevarji in brezobzirno prepotesati! Temu gospodu, ki se je s tem svojim dopisom le nemško o-mesil pred razsodno javnostjo, in pa njegovim istotako — fanatičnim pangermeniškim somišljenikom, naj podamo tu nekoliko odgovora!

Ridi mu ustrezno in mu podajamo tu nekoliko statistike. Prav ima mž in zgodi naj se po njegovih volji: številke naj govore! In sicer naj govore na dve strani: a) Koliko nemških in koliko slovenskih učiteljev je nameščenih na tukajšnjih državnih šolah?! b) Koliko nemških učencev in učenek obiskuje te šole?!

Torej, da šajemo! Na dekliski meščanski šoli je v 10 razredih 94 nemških učenk;

na dekliski ljudski šoli v 11 razredih 132 nemških učenk; na dekliski šoli je v 11 razredih 116 nemških učencev. Torej v 33 razredih 342 nemških učencev, oziroma učenk. Na vsaki razred spada torej povprečno 10 nemških učencev, oziroma učenk.

Tako je število, kakor je opisuje ravnatelj g. Stolz. A kako pristransko da postopa ta gospod ravnatelj posebno glede slovenskih učencev, to je predobro v spominu mnogokateremu slovenskemu očetu in mnogokateri slovenski materi! Postopa, kakor je njegova volja in kakor bolj ugaja njegovim namtom.

Prav gotovo je tudi to, da je od navedenih, za Nemce oziroma Nemke vpisanih učencev in učenk vsaj dobra tretjina druge narodnosti, posebno slovenske. Ker mnogokateri slovenski oče ali slovenska mati se ali strahuje pripoznati svojo narodnost, ali pa vpisuje svojega otroka za Nemca edino zato, ker ve, da se s tem prikuplja gospodu ravnatelju. Vzrokov, radi katerih gospod ravnatelj tako postopa, ne treba nagašiti, niti ne treba posebno opozarjati, kam ima vse to dovajati! Tu so namreč začetki tiste propagande, ki jo opazujemo povsodi v nemškem svetu, kamor je dolezal tisti — nemški „Mihele“!

Sedaj pa si oglejmo malo narodnostno razmerje učiteljev, ker za tako želi g. dopisnik v „Laibacher Schulzeitung“!

Na dekliski šoli je 27 učiteljev in učiteljic. Med temi je 20 Nemcev, 5 Slovencev (toda le po imenu Slovencev in se na ve, kam pripadajo). Na dekliski šoli je 13 učiteljev, med temi 10 Nemcev, 2 Slovencev, 1 Kočevca in 1 Lah. Torej Nemcev 30, Slovencev pa le 7 na vseh treh zavodih.

Želite morda čuti še kaj več?! Ustrezamo vam radi. (Pride še.)

Pisma iz Prage.

(Izvirni dopis).

Dne 29. listopada 1905.

IV.

Dr. Soukup je zaključil:

Naša demonstracija dne 5. listopada je bila samo manifest, h kateremu so pristopile vse češke stranke. Jaz nisem imal srenejšega trenutka v svojem življenju, nego je bil cni, ko sem bil na »staromestki radnici«, kjer je bil tudi prof. Masaryk. Kako nas je osrdila ta velečastna solidarnost vseh čeških strank! V ošigled tem dejstvom dobro vemo: mi nismo izgubili, mi smo vse dobili! (my nejsame prohrali, my jsme vyhrali všecko!)

Na praških ulicah je padla odločilna kocka o usodi vse Avstrije. Z matematično

treznostjo in (ako bo potreba) z gorečim fanatizmom izvojevati hočemo naš boj do konca in nobena moč ne zastavi delavskih regimentov....

Češki učitelji! pozdravljam vas v imenu češkoslovenske soc. demokracije, da ste se nam pripojili! Naša arca so vaša in vaša so naša! Šola je prvi in temeljni instrument vzgoje. Delavstvo se bojuje tudi za vaše koristi. Med delavci imate pionirje šolake prosvete!

Dne 28. listopada stopi valed agitacije češke soc. demokracije delavstvo vse države pred parlamentni prag in bo čakalo na odgovor. Delavstvo pride na ulice v takšni večini in številu, da zgodovina nobenega naroda in države ne pozna tako ogromnega nastopa v tolikih milijonih. Kakor bo nastopalo delavstvo v številu ogromnih milijonov, liki množica v jozafatski dolini, tako izgine tudi v drugi se ne prikaže. Ako delavci ne dobé 28. nov. povoljnega odgovora, potem nastopi z nevdržljivo močjo strahovita doba krvi in ognja in nad Avstrijo se bo nebo žarilo v rudiči luči. Do 28. novembra smo še poroki nad delavskimi masami, ako pa ta dan ne dobimo garancij, odlečimo svoje poroštvo in potem gorje, trikrat gorje! Naj bi slišali oni, ki jim gre ta opomin, sicer bo prepozno!...

Danes je prišla doba, ko nastopa največja svetovna velesila: proletarijat. In proti tej največji velesili so vse druge velesile (in naj se za imenujejo Rusija, ali Avstrija ali kakor kol) le malenkostni pritlikavci! Nova doba pa pomenja tudi: prepod češkega naroda! V krstu občae volilne pravice bo češki narod opran starih grehov in vstane k novemu življenju! Stojimo na početku XX. stoletja. Naj že sedimo za čevljarjskim stolem ali za učiteljskim katedrom: zgodovina nas kliče na to, da bomo priše največjega svetovnega kulturnega gibanja. Kakor je morje nezaustavno, tako je nezaustaven tok delavskih milijonov in ta veletok se ne ustavi, dokler ne bo odmevalo od enega konca sveta do drugega: svoboda, jednako t bratstvo!

Celo morje ploskanja in viharji pripoznanja je sledilo tem besedam, govornika pa so učitelji nosili po dvorani in ga izljubljali. Vladni zastopnik pa je ob teh besedah sedel mirno in bled kakor da je izklesan iz marmorja.

Na to je pregovorila učiteljica Annyžová v imenu učiteljev zahtevala ženske pravice.

Dr. Hajn, kakor zastopnik radikalno napredne stranke, je pozival učiteljstvo, naj tudi ono praznuje 28. listopada in s tem pokaže svojo solidarnost s češkim delavcem. Nadalje je pozivljal, da bi se delovalo na državno osvoboditev češkega naroda.

Izborno je govoril učitelj Kozíšek, ki je med drugim opozarjal na to, da obsega danes šolski zakon nad 10.000 paragrafov!

Za dijaštvo je spregovoril pravnik Čadek, ki je ostro obzval, da so nekateri srednješolski ravnatelji pozdravljali častnike, ki so prišli na demonstracije!

Zastopnik mlajše mladočeške generacije, dr. Ulrich, je govoril vrlo rezervirano in je povdarjal, da vsa češka delegacija je sedaj odgovorna za dosego volilne reforme, in potrebno je, da se povežejo vsi češki poslanci, da v tej stvari ne odstopijo niti za korak. V stvari Moravske ne more govornik podati nobenih informacij, ker še ni bilo zborovanja.

Na to je učitelj Sorm razglasil resolucijo, v kateri pravi, da učiteljstvo narodnih šol, brez razlike spola, strank in prepričanja, zahteva a hitro reformo volilne pravice do vseh zastopov na temelju vseobčne, in direktne vol. pravice in protestuje proti nameri, da bi deželnemu zboru kraljevstva češkega bil oktroiran kuriozni volilni sistem; češki poslanci se tozadevno opozarjajo in se jih veže osebnó, da ne sledijo nesrečnemu šinu moravskih deželnih poslancev. Učiteljstvo češko stori vse možno, da bi ta zahtava postala jednomiselnim postulatom vseh vrst češkega naroda. Na zvršetku se pozivljajo tudi učitelji srednjih in viskih šol, da bi se pridružili temu boju.

Ta resolucija je bila vsprejeta jednoglasno z dodatkom dr. Lázyja, da se ima tudi ženskam dati volilna pravica.

Na to je predsednik učitelj Tůma zaključil ta manifestačni shod z besedami: Vsak na svoje mesto in vsi nože ven za vseobčno, direktno in tajno volilno pravico!

Avstrijska gospodska zbornica.

Dunaj 1. Preden je zbornica prešla na dnevni red, je govoril ministerski predsednik baron Gautsch ter dejal, da hoče tudi gospodska zbornica, ki ima slaven del na zgodovinskem razvoju Avstrije, obvestiti o namenih vlade, glede volilne reforme. Pokazal je na scejalni, politični in ekonomski preobrat življenskega razmerja, ki stremi za razširjenjem volilne pravice, odkar se je uvedla splošna šolska naobrazba. — Za spremembo podlage parlamenta sili v Avstriji tuli dejstvo, da je bila lanska zakonodajna doba brezplodna. Vlada koraka naprej le po potu ustvarjenem po zakonodaji od leta 1896, ter hoče splošno volilno pravico povsem spopolniti z ozirom na državno-pravne in narodnostne razmere, da bo tudi nova zbornica ogledalo države. Ministerski predsednik je pokazal na izjave podane v poslanski zbor-

zaletel Prišlin jezno dvigaje prst in udarši z nogo ob tla, za maščevanje sem te rešil, za maščevanje sem te ohranil v tej hiši, maščevati se moraš in uničiti tisto proketo kri, ker nočem, da bi moja skrb in muka ostala brez sadu, da bi se nama rešaje rogali moji in tvoji sovražniki, Benkoviči in ostali Gričani.

— In hočem, je zakričal mladenič, skodivši po konci in stisnivši pesti, jaz komaj čakam te srečne prilike. Hočem, veruj mi, pa bilo tudi v ta hip, noč mi za kar ne more mirovati v nožnici. Ko si mi prvokrat nekako v megli pokazal, da je bajka vse tisto, kar si danes razgalil pred menoj v podobi cele resnice, prevzema moja dušo neoklonljivo besno čutatvo; srce mi je prepolno, hoče se rešiti nekega bremena, išče olajšanja, a ga ne more najti. Da me vidiš, na lovu sem besneji, letim hitreje, ubijam dvakrat toliko zveri. In ni mi zadosti, da le ranim zver, nekaj mi sli, da noč dva trikrat zarinem v rano, da se pozneje večkrat sam zgražam, ker sem tako neusmiljen, ali ne morem drugače, ne morem. Drugokrat delam zopet tako. Reči, oče, ni-li to tisto tvoje maščevanje?! (Pride še.)

PODLISTEK. 339

Prokletstvo.

od avstrijskega romana Avgusta Šenoce. — Nadaljeva in dovršil I. E. Tomič.

Prevel M. O.—D.

— Ali potem, ko si dorasel do pameti, sinko moj?

— Potem? Potem? Gorje! Potem si mi ti pržgal luč pred očmi, da sem spczaal vso resnico.

— Da so ljudje, ki so se delali, kakor da so ti očetje in matere, ubijalec tvojega očeta in matere!

— Dr, da, ubijalec mojega očeta in matere.

— Tisti lepi vrt s kitinim vrtjem, ki si ga smatral za svoj dom, da ni družega, nego razbojniška luknja

— Oh, razbojniška luknja!

— A ti sladki poljubi da nisi družega, nego sladke rudeše jsgodice, ki naj te kosajo s strupenim sokom.

— Oh, da bi jih ne bil okusil nikdar, oče moj! je tožil užaljeni mladenič. Govoril mi je skrivnostni Vinko o tem prokletem plodu, in pokazavši mi ga, me je opominjal, naj se ga ne dotikam; ali že so moja usta vesala strupeno slast drugje, ne v gosti šumi, ampak v oni prokleti hiši, ki mi je bila nekdaj mila, a iz katere je prišlo toliko žalosti in nesreče nad-me.

Tu je mladenič obmolknil, a v očesu se mu je zasvetila solza. Iz njegovih besed ni več bučalo besnilo, niti mu ni v oseh plamtela jez. Žalostno je tekel njegov govor, kakor da je vzdihal za izgubljenim rajem. — Motai očasi sta mu neveselo gledali pred-se v tla, kakor na grob izgubljene sreče. Prišlin je zaslutil, kaj se je mešalo v duši nesrečnega mladeniča, občutil je, da nekaj obžaljuje. Zato je odločil, da s krepko roko poseže v ta žalostni mir, da se v srcu Stanka znova vzbudi besnilo. Pristopivši hitro k mladeniču, privil ga je strastno k svojim pramter mu spregovoril glasno, po katerem si mogel slutiti tudi solze v očesu:

— Sinko! Sinko! komu naj ne poka srce, ko vidi tvojo nesrečo, tvoje prevarjene nade. Pred tvojimi očmi se je bil naredil slat

oblak, ali zapihal je veter in sijajno čudo nebesno se je razpršilo brez sledi. Tolaži se! Sinejo ti v resnici bolji dnevi, ali prej — sinko — moraš izvršiti sveto, vzvišeno delo. Ti si klonil, omahuješ? Pojdi, pojdi z menoj iz hiše v bujno gozdno zelenilo pod vedro nebo, kjer ti bo vetrič blažil vroče čelo in ti okrepil bolno dušo.

Prišlin je odvel Stanka za roko iz gradiča, za tem preko čistine v samo šumo. Na mestu, dobro skritem pred vsakim očesom in ušesom, se je spustil župan na zvaljen hrast in je pozval mladeniča, naj sede tudi on. Stanko je storil po zapovedi.

— Rekel sem ti, da ti treba izvršiti vzvišeno delo poprej, nego dočakaš mirnejih in vdobnejih dnij. Toliko let že vpije kri tvoje očeta in tvoje matere do Boga, zahteva opravičenja in maščevanja. Mogel bi se bil jaz maščevati nad njimi, sli nisem hotel. Hotel sem to sveto delo prihraniti nedolžnim, neomadeževanim rokam, katerim je največje pravo in v največo dolžnost, da se maščujejo za tiste nesrečne roditelje — prihranil sem to delo tvojim rokam, ker si ti njihov porod od arca, resnično dete njihovo. Maščevati se moraš sanje, me-li čuješ, moraš Stanko, se je

niei ter naglašal važno misljo, ki jo ima gospodarska zbornica po svoji neodvisnosti.

Ministerski predsednik je povdarjal, da mora vlada v trenutku, ko se globekeje postavijo temelji državnega zastopstva, misliti na to, da bistveno pomnoži delovanje in upliv gospodarske zbornice, in sicer na eni strani s tem, da postavi protitežje proti predvidenim možnim impulzom posl. zbornice, a na drugi strani, da poda raznovrstnim interesom zadostno podporo. Na ta način se ima izvršiti neobhodno potrebno ravnotežje oblasti, delujočih v parlamentarnem življenju. Vlada se nadeja, da bo vzpostavljena ravnotežja med javnimi pravicami in dolžnostmi neprecenljiva korist nameravane reforme.

Ministerski predsednik si izprosi poplase in dragocene podpore gospodarske zbornice v teh težkih, važnih časih.

Na predlog grafa Auerperga je zbornica sklenila, da odpre v prihodnji seji o vladni predlagi debat. Po odobrenju zakona glede fundiranja bančnih obveznic je bila seja zaključena.

Prihodnja seja jutri.

Avstrijska državna zbornica.

Dunaj 1. Nadaljevala se je debata o vladni izjavi. — Posl. Herold je naglašal, da se bodo Čehi z vso energijo borili za volilno reformo, ki je potrebna za državo, vendar pa nikdar ne dopuste, da se volilno reformo izkristi v to, da se znane zahteve Čehov spravi s dnevnega reda.

Posl. Romanovsk je pozdravil izjavo ministerskega predsednika ter se je zavaroval proti stremljenjem poljskega kluba za uvedbo indirektnih volitev.

Vprašanje splošne in enake volilne pravice. — Glasovi o izjavi vlade.

»Politik« se ponovno bavi s to izjavo v jako zanimivem članku in očita Gautschu, da je parolo reakcionarnega strankarskega duha vsprejel kakor temeljno normo v svoj program za volilno pravicno. Posavil je celo skalo kulturne veljave, gospodarskega razvoja, davčne moči posamičnih narodov in dežel, in po tem merilu hoče dati enemu več, drugemu manj mandatov. Ali to pomenja nejednakost celo tudi za posameznike. Kajti, če 100 Nemcev voli enega poslanca le zato, ker to Nemei, dočim odpada le en mandat še le na dvesto Nemcev, in to ravno zato, ker so ti Nemci! potem ima vsaki Nemeč dvakrat toliko volilno pravico edino zato, ker je — Nemeč! G. Gautsch je sicer odločno odklanjal proporcionalni sistem, sli tu ga usiljuje — on sam! In sicer jako žaljiv proporcionalni sistem, kar sloneči na narodnih predsodkih in ker dela razliko med več in manj vredni narodi. Stanovski privilegiji naj bi se odpravili, ali za Nemeč naj bi se ustvaril nov privilegij nejevarneje vrste. V vsaki deželi je kraj, ki so bolj, in ki so manj razviti. Tako je med Slovani in tako tudi med Nemci; v vsaki narodni skupnosti je ljudi, ki so na visoki stopinji neobrazbe, in ljudi, ki so pod srednjo mero omike, ali pa celo popolnoma neomikani. Po Gautschevem razlikovanju pa bi imel tudi največ nemški tepec več volilno pravico, nego najneobraznejši Nemeč! »Politik« prihaja do zaključka: če se noče delati razlike med členi iste narodnosti, potem pa se tudi ne sme razlikovati med jednim in drugim narodom.

Splošna volilna pravica in poljsko »Kolo«.

V jako nevsedečo pozicijo je prišlo poljsko »Kolo« valed gibanja za splošno in enako volilno pravico. Ker so Poljaki v Galiciji privilegirani narod, in ker večina členov tega kluba so zastopniki privilegiranih stanov, oziroma so njih interesi identični z ožimi privilegiranih stanov, ni možno drugače, nego da je večina »Kola« strupeno nasprotna temu postulat. Ali na drugi strani imajo v deželi sami možno strujo demokratičnih elementov, na katero treba ozir jemati. In ta demokratična struja ima nekoliko zastopnikov v »Kolu« samem. Zato je verjetna vest, da imajo valed izjav Gautschevih jako viharne seje v »Kolu«. Položaj je baje tako napet, da je nevarnost, da vprašanje o volilni reformi razžene klub. Demokratje in zastopniki ljudske stranke — Danielakova struja — nastopajo odločno za splošno in enako volilno pravico. Povsod nasprotno stališče zavzema konservativna večina, ki baje obeplje gališkega ministra-rojaka Pien-

taka z očitani, ker je vlada začela skicijo za uvedbo splošne in enake volilne pravice. Rečeni poslanci žuga baje se svojim odstotkom, ako bi se večina kluba izrekla proti njemu. Poljsko »Kolo« je bilo vsikdar najdiscipliniranejši parlamentarni klub. Bilo je kakor trdnjava, obdana debelimi zidini, v katero ne morejo posezati vplivi vnanjih dogodkov in valov. Sedaj pa se dozdeva, da so tudi te močne zidine jele prcdirati — nove ideje, ki jih donosa duh novih časov.

Kriza na Ogrskem.

Zadaje vesti o stanju krize in o nameranih vlade Fejervaryjeve pripovedujejo, da hoče vlada prirediti še en poskus za pomirjenje, potem pa da poseže po skrajnih sredstvih.

Budimpeštanski list »Pešti Naplo« je na pr. priobčil senzacionalno vest, da se je baron Fejervary tako-le izjavil v klubu napredne stranke: V slučaju, da bo morala vlada odstopiti, bo položaj jako kočljiv, ker za nami pride vojaška diktatura. Vlada mora do 1. januarja imeti pod vsako ceno vojake, potrebne za varstvo monarhije. V slučaju sile, se vlada zateče k najskrajnejem sredstvu, da dobi, kar hoče. Ako županije in mušcipije ne bodo hoteli dobrovoljno izročiti vplačanih davkov, se jih prisili s kazenskimi sredstvi.

V slučaju, da bi zbornica hotela ostati skupaj tudi v slučaju razpuščenja, razžene poslance vojske. Od avtoritativne strani se delajo energični koraki, da pride do pomirjenja z opozicijo, in jaz še nisem izgubil nade, da se to doseže.

Tem izjavam bi odgovarjala z Dunaja došla vest, da je bil Fejervary vsprejet od cesarja in da bodo s to avdijencijo v zvezi težke usodne odločbe.

Dogodki v Rusiji.

Vrvenje v ruski mandžurski armadi.

Kakor javljajo iz Petrograda, nersača med ruskimi četami v Mandžuriji revolucijonarno gibanje. General Linevič je ukazal vsem poveljnikom, naj ne dopuste, da bi prišli mornarji v dotiko s četami na kopnem. Tako naj tudi zabranjajo, da ne bodo privatne osebe vplivale na čete.

Drobne politične vesti.

Odlične osebe pri cesarju na avdijenci. Kakor javlja z Dunaja, je cesar predvečeršnjim vsprejel avdijenci: bivšega predsednika državnega zbora Abrahamaovca, bivšega gališkega namestnika grafa Pininskega, moravskega deželnega glavarja grafa Vetterja, poslanca grafa Sylva Taronec, deželnega glavarja gorjanavstrijskega dra Ebenhecha in predadnika gospodarske zbornice kneza Windischgräza. Te avdijence so baje v zvezi z nameravano volilno reformo.

Ženitev španskega kralja. Razni listi poročajo, da se španski kralj oženi z princesinjo Evgenijo Batemberg, nečakinjo angleškega kralja, ki da bo imela 50 milijonov dote. Kakor poročajo iz Vatškane, ne vedo v tamonjih krogih še ničesar o tej baje nameravani ženitvi ker sv. Stolica ni doslej dobila še nikakega obvestila o tem. Nevesta, ki je protestantka, bi namreč morala, preda postane španska kraljica, prestopiti na katoliško vero.

Domače vesti.

Manifestacije v Trstu za splošno in enako volilno pravico beleži pulski »Omnibus« z velikim zadovoljenjem posebno za to, ker so Slovenci toliko častno sodelovali na njih. Puški list vsklika: Kakor Slovane nas to izredno veseli in tolaži. V Trstu je začela žareti slovanška zora!

Redarstvenim organom. Prejeli smo: Na tukajšnjem osrednjem redarstvenem uradu si nekateri gospodiči dovoljujejo izdajati laške odloke na slovenske uloge. Res, je sicer da so ti slušaji bolj redki, toda od c. kr. oblasti zahtevamo, da popolnoma odpravijo slične slušaje. Ako na redarstvu nimajo uradnikov, smožnih slovenskega jezika, naj si jih preskrbe in naj ravnajo z njimi tako, da ne bo skoro sleherni Slovenec primoran bežati iz redarstvene službe — kakor se je to godilo do sedaj! Mi ne prosimo in ne bomo nikdar več prosili za to, kar ememo zahtevati. To bodi povedano s vso odločnostjo. Brejski.

Dr. Trumbić — župan spljetski. V sredo se je v Spljetu vršila volitev mestnega župana. Pred volitvijo so se pojavili trije kandidati za župansko stolico, dosedanji župan V. Milčić, dr. A. Trumbić in dr. E. Grgić. Da na volitvi ne pride do borbe med pristasi teh treh kandidatov, so se pred volitvijo mestni zastopniki posvetovali med seboj. Na konferenci se je večina izrekla za dr. A. Grgića, ko je pa ta volitev odklonil, zedinila se je večina za dr. A. Trumbića, ki je bil tudi izvoljen spletskim županom.

Dr. Trumbić je jako energičen in agilni mož, ki zavzema odlično mesto tudi na polju politike.

Svarilo slovenskim duhovnom na Kranjskem in drugod. Iz Zjedinjenih držav v Ameriki smo prejeli:

Znan Vam je morda vsaj površno sedanjí položaj slovenske župnije sv. Vida v Clevelandu. Ker škof baje ne more dobiti tukaj duhovna na mesto dosedanjega duhovna Rev. Vitusa Hribarja, pride morda njegov pooblaščenec tjakaj iskat duhovnov. Toda, prvič ni res, da škof ne more dobiti tukaj duhovna, pač pa je res, da nihče noče tja iti, dokler se ljudstvu, ki ima popolnoma prav, ne ugodí. Škof hoče župnijo razdeliti, samo, da pridriži na dosedanjem mestu Rev. V. Hribarja, a za novo mesto bi rabil duhovna, jednega ali dva, toda ljudstvo noče ničesar slišati o delitvi župnije, ker ni potrebna.

Ne v školo rojakov v Clevelandu, pač pa v njih in Vašo korist, svarimo Vas, ne dajte se pregovoriti, ako bi kdo hotel iti v Cleveland.

Dokler se ljudstvu ne ugodí kakor žel, naj nihče ne hodi sem, ker tu plačuje ljudstvo duhovna ne pa škof. Kdor pride sem, pride v največji prepir, ki ga še tukajšnji duhovni ne morejo poravnati. Informirajte se pri enem ali drugem slovenskem duhovnu, ali pri »Zvezi slov. duhovnov v Ameriki«.

Rojak. Koledar za kmetovalce. Dobili smo novo prepotrebno agrarsko knjigo. Tvrška I. Bonač v Ljubljani je izdala jako pripravno ročno knjico »Koledar za kmetovalce«, katero je strokovno sestevil g. mlek. nadzornik J. Legvart. Vsi drugi narodi že imajo take žepne kmetijske zapisnike, le slov. narod je bil izjema. Nsprednejši posestniki so se posluževali nemških koledarjev, ki so ne le jako dragi, ampak tudi zelo pomanjkljivi in ne za naše razmere priani. Naš koledar je pa izborno sestavljen, tako, da bo vsakemu vzoreh kmetovalce v vseh gospodarskih stvareh. Vsepija je: Koledar za l. 1906, pošne določbe, živinoreje, mlekarstvo, vinogradništvo, kletarstvo, sadjarstvo, živin-zdravilstvo, različni za kmetijstvo važni zakoni, različne tabele za merjenje lesa, poseben zapisnik za knjigovodstvo in vpisovanje delavcev, zapisnik za bležke itd. Kajžica je jako okusno in pripravno v možno črno platno vezana. Upamo, da ta knjžica veliko pripomore v pozdigo našega slov. kmetijstva in jo toplo priporočamo vsakomur. Cena koledarju je samo K 1.80 a pošto 2 kroni in opozarjamo na današnji inersat.

Vinski semenj v Postojni. Cenajere gostilničarje in vinotrčce opozarjamo na vinski semenj, ki ga prirede občine Vipavske doline v Postojni, in sicer v ponedeljek, dne 4. decembra ob 10. uri in pol dopoldne.

Kakor znano, je bila letošaja vinska letina kvantitativno povsodi nekoliko slabjša od lanske, a ravno v Vipavski dolini se je letos prišlo mnogo in prav dobrega vina. Ker iz nje še mnogo starega vina, ki bi ga radi kmalu spravili v denar, so cene letošnjemu vipavskemu vinu zaatno padle, tako, da sedaj ponujajo dobra vina po 26—20 K hektoliter; a vendar ni kupeev.

Da se kupčija nekoliko bolj razvije in da se se slavno občinstvo seznaní z letošnjim v pavskim visom, se priredi gorinavedeni semenj v Postojni, v prostorih bivšega hotela Višič. Uverjeni smo, da bo zastopanih na stotine uzorcev raznih namiznih in finejših vipavskih vin. Vsek kupeec bo sklepal kupčijo z dotičnim vinogradnikom enako kakor že bi bila v njegovi kleti.

Semenj prirede v Postojni le radi ugodnih železnških svez na vse kraje. Tako bo možao onim, ki vstopijo na progí Trst—Postojna, dospeti v Postojno, še ne prej z lokalnim, pa s brzovlakom ob 10. uri dopoldne ter se zopet odpeljati popoldne

s poštnim vlakom ob treh, ali pa zvečer z brzovlakom ob četrta na osem.

Želeti bi bilo torej, da običe ta semenj prav veliko kupcev in drugih interesentov.

Poskus samomora — za »špac«. — Včeraj popoldne, malo pred 4. uro, je bil prišel v krčmo »Al conte verde«, ki se nahaja v ulici Domenico Rossetti, neki mlad šlovek. Sel je bil za mizo in si dal prinesiti ¼ litra vina in ½ litra vode. Poskrnil je parkrat, potem je pa — počilo: vstrelil se je bil s revolverjem — v usta.

Krčmar in njegovi ljudje so takoj priškočili k — samomorilecu in, videči, da mu usta krvavé, je šel eden njih na bližajo redarstveno stražnico, odkoder je šel v krčmo revizijski inšpektor Knapfele.

No, samomorilecu ni bilo posebno hudo: čeravno se je bil ustrelil v usta, je vendar — ko je prišel k njemu revizijski inšpektor — kadil cigareto. Omejeni inšpektor je dal — samomorileca po enem redarju spremiti v bolnišnico, kjer so zdravniki konstatovali, da se je bil ustrelil — slepo, namreč z revolverjem, nabasanim samim smodnikom — kajti kroglice niso našli nikjer.

Ta samomorilec — za »špac« je 29-l. Rihard W. . . . r, dijurnist na mestnem magistratu.

Društvene vesti in zabave.

»Tržaški Sokol« naznanja, da bodo, pričesši s 3. decembrom t. l., vsako nedeljo ob 2. uri popoldne strokovna predavanja g. Praprotnika iz Ljubljane o telovadbi. Želeti bi bilo, da se bratje telovadci in prijatelji telovadbe mnogostevilno udeležujejo teh predavanj.

»Božičnica«. Naše narodne in požrtvovalne dame so zopet tu! Sklenile so da bodo tud. letos, kakor vsako leto prosile slavno občinstvo, da bi jim pomagalo izvršiti šlovekoljubno delo: da obdare z nepotrebnejšim svoje šloveške učence in učence. Prosimo že sedaj redoljube, naj ne zapirajo vrat »beračicam« kadar potrkajo na njih vrata, marveč naj jih obdare po svoji moči. Zunanji rodoljubi pa naj ne zavržejo dole jim nakaznice temveč naj jo s kakim zneskom vrnejo blagajništvu ženske podružnice sv. Cirila in Metodija v Trstu.

Ta podružnica priredi letos na sv. Štefina dan popoldne lepo »Božičnico« v veliki dvorani »Narodnega doma«, na kar se občinstvo opozarja že sedaj.

Porotno sodišče.

Včeraj se je vršila kazenska razprava proti 33-letni Ivanki soprogi Ivana Krebel, doma iz Trsta, in sicer radi goljufije. Predsedoval je razpravi podpredsednik deželnega sodišča vit. de Nadamlenky; votasta sta bila sodni svetaik C. drig in sodni tajnik Perissini. Državno pravdnštvo je zastopal namestnik državnega pravnštva Matic, a toženko je branil dr. Robba.

Ivanka Krebel je bila tožena, da je ogoljufala Marija Donaggio za 1179 K na dragocenoostih, pohištvo in perilu, ki je pobila od iste na upanje; Viktorja Duplicher, trgovca s pohištvo, za 288 kron pohištva, ki jej je prodal proti plačvanju na obroke; trgovca s pohištvo P. Gastwirtha na isti način za 174 K ter Karolina Muschih in Rafaela Ngos — ki sta tudi trgovca s pohištvo — na ravno tak način: prvo za 338, a drugega za 463 K. Nadalje si je Ivanka Krebel izposodila pri »Unione cooperativa di credito« 900 kron.

Pri vseh teh — operacijah se je ona posluževala dejstva, da je njen mož solastnik neke hiše v ulici del Muraglione. Mož Ivan seveda ni vedel ničesar o vseh teh operacijah. Ker so pa zahtevali i trgovci i »Unione cooperativa« možev podpis na dotičnih zadolžnicah, si je premetena ženica pomagala iz zatrege s tem, da je dobila sedaj enega, sedaj drugega šloveka, ki ga je potem pri trgovcih in celo pri notarju predstavljala za svojega moža in kateri je tudi podpisoval zadolžnice z imenom njenega moža: Ivan Krebel.

Na razpravi se je toženka priznala krivo. Dejala je, da je to storila, da bi se izkopal iz družnih dolgov. Zaslžnih je bilo 9 prič. Krebel je bila obsojena na 10 mesecev težke ječe.

Darovi.

Ženski podružnici družbe sv. Cirila in Metodija so darovali: g. a Mana Čuk 2 K, ž. g. Fran Cvejn župnik v Borštu nabranih 43 K povodom umeščenja novega

1. januar 105, tržni diskont 3%, menjice ...
Dana ... Nepravilna.

Tržna poročila 1. decembra.

Budimpešta. Pšenica za april K 17.14 ...
K 17.16, za april K 14.24 do 14.26, ves za april ...
od K 14.14 do 14.16; koruza za maj K 13.66 do K 13.68 ...
Vrtnice: ponudbe srednje, porzraščevanje počelo, ...
tendence mirna. -- Prodaja 12.000 metrskih ...
stotov, nespremenjeno. Draga žita nesprameno. --
Vreme: hladno in vlažno.

Havra. (Sklep.) Kava Santos good ...
rage za tek. mesec po 50 kg 48.-- frz. za marec ...
48.--

New-York. (Otro.) Kava Rio ...
dobave. Stalno, za 5 do 10 st. višje. Prodaja 2000 vreč.

Hamburg. (Sklep.) good ...
averga za dec. 37 1/2, za marec 38 1/2, za maj 39.--
za september 39 1/2. Mirno. Kava Rio ...
38-40, navadna 41-42, ... 43-45.

Hamburg. (Sklep.) Sladkor za za dec. ...
16.55, za januar 16.75, za febr. 16.90, za marec ...
17.--, za april 17.10, za ma 17.25.-- Stalno. --
Vreme: megla

Sladkor tuzem ki Centrifugal 5 romn. flad ...
K 70 -- do 72.--, za nov-avgust K 65.50 do 66.50
Concasse in Melisil promptno K 72.50, za nov-
avgust K 67.50 do 68.--

London. Saker ...
Mirno

Paris. Kava tekoči mesec ...
december 16.50, za jan.-februar 16.50 januar-april ...
16.75 (irno). --
23.25, za december 23.50 za januar februar ...
23.95, za jan.-april 24.20 (mirno) Moka za ...
mesec 10.85, za dec. 31.-- za jan.-februar 31.40 ...
za jan. april 31.40 (mirno). -- Repič olje ...
tek 4. ussec 56.25, za dec. 36.--, za jan.-april 36.50 ...
za maj-avgust 55.25 (mirno). -- Saker ...
56.25 za maj-avgust 55.25 (mirno). -- Saker ...
za maj-avgust 57.-- stalno). -- Sladkor avst. ...
88.-- nov 20.-- 20 1/2, mirno, za tekoči ...
mesec 24 1/2, za dec. 24 1/2, za januar-a sil 24 1/2, za ...
marec-junij 25 1/2, (mirno) ... 57.50-58.--
Vreme: dež.

Trgovina se zaklanimi prašiči.

Včeraj je bilo zapeljanih na tukašiči ...
trg 183 zaklanih prašičev. Prodaja se je ...
I. vrste po K 123 II. 112 III. 116. --
Blaga mala, a povpreševanje veliko.

MA LA OZNANILA.

Podpisani priporočajo svojo ...
NOVO PEKARNO IN SLADČIČARNO
pri Sv. Jakobu ...
Vedno svež kruh. Pošiljanje ...
na dom. Sprejema naročila in domači kruh v ...
pecivo. Pastreža točna. **Benedikt Suban**

MIRODILNICA

Henrik Bonetta
ul. Carradori 18 (vogal Goppa)
Specializirana zdravilna in medicinska ...
lakor, stek, čopičev, navadnega in ...
parfumsnega mila, petroleja, spirita (essence) za ...
goreti. -- Barvilo za čiščenje vina.
Nizke cene.
Prodaja na debelo in drobno

Priporočam

svojo novo bogato zalogo pohištva vsake vrste po najnižji ceni v ulici Torrente 34.

Ivan Suban

TRST ul. Chiozza 33. TRST

Velika zaloga svežega štajerskega masla, navadnega masla I. vrste po K 2.16 klg. centrifugirano maslo za čaj po K 2.70 ne izpod 5 kilogr. Sladki muškati v boteljkah od 1 litra po 96 stot. Velika zaloga suhega in svežega sadja. O priliki praznikov se vdobijo: zajci, kljunači, koštruni itd. blago vedno sveže.
Na zahtev se pošlje cenik.

Podpisana priporočajo slav. občinstvu svojo

gostilno

ki se nahaja v

ul. Giovanni Bocaccio, vogal Via Gazzoletti

(ul. Miramar, vis-a-vis jahališča Bachschmit).

Toči vino prve vrste in pivo, ter kuhinja je preskrbljena z gorkimi in mrzlimi jedili.

Priporočivši za obilen obisk bilježi spoštovanjem

MARIJA vdova ČOKELJ.

Nova prodajalnica klobukov

David Osmo

v ulici Barriera vecchia št. 5.

Velik izbor klobukov, lastne delavnice, raznovrstnih kap za moške in ženske.

Brez konkurenčne cene.

5 kron in več zasluzka na dan!

Iščejo se osebe obeh spolov, ki bi pletle na naših strojih priprosto in hitro delo vse leto doma. Ni treba znati n česar. Oddaljenost ne škodi nič in blago prodamo mi.
— Družba pletilnih strojev za domače delavce —
Thos H. Whittik & Co.
PRAGA, Petrské náměstí 7-156 — TRST, ulica Campanile 13-156

Grand hotel „Union“ v Ljubljani.

Nad 100 sob. — — — — — Komfort prve vrste.

Authorised School of Languages
učí moderne živeče jezike od profesorjev dotičnega materinega jezika. Trgovinska korespondenca. Kombinirana metoda. Brezplačna pojasnila daja autorizovana šola za učenje jezikov za odraslene in otroke v Trstu, ulica Nuova št. 11, II. nadstr.

KONSTANTIN RUBINIK

Prodajalnica mrežic, Ulica Stadion 3.
Sprejema prekladanje in čiščenje svetilk na plin ob času selitve. Neproksoljivo plinove mrežice. — Vsakovrstni pripadki za razsvetljavo. Naročbe za popolno čiščenje stanovanj.

Pozor! Važno za vsakega brez izjeme.

Opozarja se vse one osebe, koje si nameravajo vkupiti za jesen in zimo obleko za moške in dečke, površnike, hlače od volne ali bombaža ter delavske hlače I. vrste, naj izvolijo obiskati velikansko zalogo v dobroznani
prodajalnici izgotovljenih oblek ul. Arcata 1. VIKTOR PISKUR.
Velik izbor in popolnoma konkurenčne cene.
Bogata zaloga tu- in inozemskega blaga, barvanega in črnega in zadnje novosti. **POSEBNOST: obleke za zaročence.**
Vzorci se pošiljajo brezplačno in franko. Sprejemajo se naročbe za obleke.

Ulica Arcata št. 9 (vogal ulice Sapone)

Zaloga moških oblek FRAN KALASCH

Zimska suknja od K 21-50. Ranglan, površniki, jopiči podšiti s ovratnikom od astrakane K 13, ravnotaki pelušasti K 15 od samega astrakana K 27. **POSEBNOST: črne obleke z 1 in 2 prsi od K 31-46.** Velik izbor hlač, močnih delavskih hlač po K 4, zimskih srajc, srajce od bombaža, srajc in spodnjih hlač od fuštanja, belih srajc itd.

Ulica Arcata št. 9 (vogal ulice Sapone)

C. VECCHIET ZLATAR

TRST - Corso št. 47 - TRST

Bogati izbor zlatanine, srebrnine, dragocenosti in žepnih ur. Kupuje ali zamenja staro zlato in srebro z novimi predmeti. Sprejema naročbe in popravlja vsakovrstno zlatenino, srebrnino in žepne ure.
Gene zmerne.

POPOLEN IN BOGAT IZBOR

oblek, sukenj, ulstrov, površnikov, ranglan, kostumov in kožuhov
— po izredno ugodnih cenah —
v velikem skladišču
ALL' UNIVERSO
trg Carlo Goldoni št. 1

„JADRANSKA BANKA“ v TRSTU.

ulica Nicoló Macchiavelli 26.
eskomptuje menice, daje predujme na vrednostne papirje kakor tudi na blago, ležeče v javnih skladiščih.
Preskrbuje vsa borzna naročila najhitreje in najvestneje pod kulantnimi pogoji.

Koledar za kmetovalca

spisal dr. mlekarški nadzornik J. Logvart.
Prepotrebni ročni zapisnik za slov. kmet. podružnice, posestnike, trgovce mlakarje itd.
Najlepše novoletno in božično darilo za zadrainice, kmetске sinove itd.

VSEBINA:
Koledar za leto 1906. Živinozdravništvo. Poštne določbe. Važne postave. Živinoreja. Zapisnik za knjigovodstvo. Mlekarstvo. Zapisnik za beležke. Vinoreja. itd. itd. Kletarstvo. Sadjereja. itd. itd.

Cena: močno v platno vezana knjižice z žepnicama 1 K 80 stot.; po pošti 2 kroni
Pri naročilu od 10 komadov višje se razpošilja poštne pro-to, za kar opozarjam posebno kmet. podružnice. — Naroči se pri založništvu:
Jvan Bonač v Ljubljani.

HENRIK GIBERTI

Prvi pooblaščen zavod za posredovanje, koncesioniran z odlokom št. 29460/III s tarifo potrjeno po Visokem e. kr. namestništvu. Usposobljen zavarovalni agent in upravitelj hiš in zemljišč na podlagi koncesije št. 14245 mestnega sveta v Trstu.
Zavod se bavi z naslednjimi strokami:
1. Daje posojila osebam proti in brez jamčenja;
2. Daje posojila proti zalogi vrednostnih papirjev;
3. Daje posojila proti intabulaciji na nepremičnine;
4. Kupuje, prodaja, odstopuje, izmenjava dolgove, hipotekarne kakor osobne.
5. Kupuje, prodaja in menjava posest a, dvorca poslopja in druge nepremičnine;
6. Sprejema upraviteljstvo hiš in zemljišč po pogodbi;
7. Posreduje v vseh vejah zavarovanja;
8. Daje pojasnila v vseh slučajih tičočih se zavarovanja.
Pisarna
v ulici Vincenzo Bellini 13, I nadstr.
Telefon N. 1567.

DROGERIJA Josip Zigon ul. Caserma 8

Izbior drog, barv, čopičev, pokostl parfumov, fin. mile. — Zaloga mineralne vode, voska za parkete, na mrzlo pripravljenega sirupa tamarindo, mallnovca itd. itd.

Za božično in novoletno darilo! Čudo v ceno!

500 komadov samo za gold. 1.85.
Ena krasna zajamčeno dobro idoča precizijska ura na 36 urni tek s pozlačeno verižico 1 krasna spila s ponar. biseri, kravato, 1 pozlačen prstan s ponar. kamnom za gospe ali dame, 1 krasna garitura gumbov iz 3% double zlata za manšete, ovratnik in prsa, 6 platnenih žepnih rut, 1 jako lepa žepna pisalna oprava, 1 krasno žepno ogledalo v škatljici z glavnikom, 1 lepo dišeče toaletno milo, 1 vez. beležnica, 12 razglednic slavnih umetnikov zadnjega stoletja, 72 angl. pisalnih peres in 395 raznih reči, ki so v hiši neobhodno potrebne. Vse skupaj z uro, ki je sama toliko vredna, stane le gold. 1.85. Pošilja na povzetje ali predplačilo.

H. SPINGARN, Krakov št. 43.

Kdor naroči 2 zavitka, vdobi v dar 1 lep žepni nožič na dve rezili, pri več kot 2 zavitkih se priloži vsakemu po 1 tak nožič. Za kar ne ugaja se denar takoj povrne.

Matej Wittmann

Feliciental, p. Tuholka v Galiciji, spričuje, da je njegova soproga okrevala od bolezni vsled uporabe **železnatega vina**
G. PICCOLIJA, dvornega založnika Nj. Svetosti in lekarja v Ljubljani.
Polliterska steklenica velja 2 kroni in se vnanja naročila točno izvrše.

Sprejema vloge: na knjižice po 3 1/2% obresti, na tekoči račun po 3 1/2% obresti z odpovedjo 8 dni, na žiro račun 3 1/2% brez odpovedi do K 40.000, za večje zneske pa se je treba glede odpovedi sporazumeti.
Vse vloge se potrdijo v tozadevnih knjižicah.
Izdaja nakaznice na vsa glavna tržišča monarhije in inozemstva in dovoljuje kredit proti dokumentom ukrcanja.

Kupuje in prodaja vrednostne papirje vsake vrste, devize, inozemski zlati in srebrni denar ter bankovce, vnovčuje kupone in izžrebane vrednostne papirje pod najugodnejšimi pogoji.
Posreduje in konvertira hipoteke pri prvih hipoteknih zavodih pod najugodnejšimi cenami.